

de tidligere Forhandlinger, end at man ved forskellige Leiligheder meget alvorlig har bestræbt sig for at fremsætte netop den samme Tankegang, som gaaer igjennem mit Forslag. I 1867 var der 30 Rigsdagsmænd, der stemte for nogen Forandring i Valgretten, fordi de vidste, at skulde vi da naae en Overenskomst om Myndighedens Udvidelse, saa vilde vi paa det Tidspunkt, ligeoverfor den daværende Minister og de daværende Forhold, ikke naae videre; men vi have ikke derved erklæret, at vi vilde føle os tilfredsstillende for længere Tid, og allermindst vare vi forpligtede, dertil, naar man ikke vilde modtage det Tilbud, som vi dengang gave. Det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 2den Valgfreds (Aaberg), den meget ærede Indenrigsminister og ligeledes det ærede Medlem for Aalborg meente, at det, man i 1863 gik ind paa med Hensyn til Amtsrådets Sammensætning, var noget heelt Andet, end hvad her foreligger. Jeg gjentager, hvad jeg igaar sagde, at jeg ikke troer, det vil være vanskeligt at komme til en Forstaaelse om Amtsrådets Sammensætning, naar man vil slaa de Principer fast, som man dengang vedkjendte sig, thi det var Erkjendelsen af den frie Valgret. Ja, 7 Aar gjøre ganske vist meget; det have vi lært; det er en meget sjelden Erfaring, — skøndt vi dog med Glæde kunne hente adskillige Exempler i modfat Retning fra Medlemmer, der sidde her i Thinget, — at Mænd igjennem en længere Aarrække fastholde deres Ungdoms og efter min Opfattelse deres bedste politiske Grundsætninger. Det er en historisk Sandhed, som der kan anføres Rækker af Exempler paa, og naar det skal være fornuftigt, befindigt og forstandigt at forlade det, man før har troet paa som det Rigtige, saa giver jeg den ærede Minister Ret i, at saa kan man undskyldte haade Dette og Hiint; men Duffer og Haab, rettede til mig personlig i denne Retning, giver jeg ikke Meget for, jeg haaber, at de ikke skulle gaae i Dødsbølge. Det meget ærede Medlem for Aalborg Amts 2den Valgfreds kom igjen tilbage paa Begrebet Commune, men han forklarede det ligesaa utilfredsstillende, forekommer det mig, som hans ærede Ven for Ringkjøbing Amts 2den

Valgfreds (Aaberg). De ville ikke gaae ind paa, at „Commune“ er samtlige Beboere i Kommunen, jeg maa dog fastholde, at det er ikke Jorden eller Bygningen eller Saadant, men at det er Beboerne i Kommunen, og er dette Tilfældet, saa kunne vi dog ikke sige, at Kommunen har faaet Selvstyrelse, fordi nogle større Skatteydere i Kommunen have faaet Lov til at raade over dens Anstgønder. Hvad Ordføreren for Grundloven har yttret om § 44 i den gamle Grundlov, er jo Noget, som ligger aldeles udenfor Betragtningen. Hvad have vi ikke ofte seet, at en Ordfører, der heldede til denne eller hiin Anskuelse, har kunnet lade indflyde som sin Betragtning af Dette eller Hiint? Det er ikke det, hvorpaa det kommer an, men det er paa Lovens egne Udtryk. Det ærede Medlem forsøgte at bevise, at Kommunen var næsten lig et Interessentskab; han sagde, at Staten har nationale og aandelige Interesser og Kommunen væsentlig kun materielle. Ja vist har Staten nationale Interesser, f. Ex. Alt, hvad der angaaer Forsvarsvæsenet, foretages af nationale Hensyn, men det er forbundet med materielle Forhold, det er kun 6, 7 à 8 Millioner, vi maae bevilge for at tilfredsstille disse nationale Interesser. Og ganske vist har Staten aandelige Interesser, Gud fri og bevare os for, at Staten skulde blive aandløs, men vi bevilge ogsaa over 1 Million alene til Statens aandelige Formaal, vi ere endnu ikke blevne saa aandelige, at vi kunne undvære det Materielle, naar vi skulle fremme det Aandelige. Overføre vi dette paa Kommunen, saa bliver Stillingen accurat den samme; vi have der Fattigpleie og Undervisning at sørge for, men vi have ogsaa at tage Hensyn til Sædelighed, Religiøsitet og alle gode borgerlige Dyders Fremme i Kommunen. Sogneraadet er udtryffeligt forpligtet til at hjælpe til, at alt Saadant fremmes, at alt det Gode fremmes; og alt det Slette hemmes i Kommunen. Vi kunne saaledes ikke komme bort fra den Betragtning, at væsentlig de samme Interesser, aandelige og materielle, som Staten har, har ogsaa en Commune. Det er ligesaa urigtigt at betegne det ene som et Interessentskab, som det er at betegne det Andet saaledes. Jeg giver det